

EEN STERKE COALITIE

Jaarverslag 2010

Branchevereniging Archiefinstellingen in Nederland

Inhoudsopgave

VOORWOORD.....	3
1. VERENIGING	4
LEDEN.....	4
LEDENVERGADERINGEN.....	6
HET BESTUUR.....	7
BUREAU	8
SECTIE EN PROJECTGROEPEN.....	8
2. SECTIE KWALITEITSZORG	9
SAMENSTELLING	9
SERVICENORMEN ARCHIEVEN	9
INTERN HANDVEST	9
KWALITEITSMONITOR 2011	9
BENCHMARK 2010.....	10
STUDIEDAGEN.....	10
3. DIV+A	12
SAMENSTELLING	12
INTEGRATIE WGA EN VORMING SECTIE INSPECTIE.....	12
DOORSTART DIGIDIVA	12
4. LOBBY & PUBLIC AFFAIRS.....	14
SAMENSTELLING	14
SCHAALVERGROTING OPENBAAR BESTUUR.....	14
OMGAAN MET DE NADERENDE BEZUINIGINGEN	14
5. COLLECTIEVE PROMOTIE	15
SAMENSTELLING	15
STRATEGIEONTWIKKELING	15
SUBSIDIEAANVRAAG.....	15
START DANKZIJ EIGEN BIJDRAGE LEDEN	15
6. OPLEIDING, ARBEIDSMARKT EN MOBILITEIT	16
SAMENSTELLING	16
VERVOLG ARBEIDSMARKTONDERZOEK.....	16
MASTERCLASS E-DEPOT	16
MEEDENKEN OVER CERTIFICERING ARCHIVARISSEN	16
7. OVERIGE ACTIVITEITEN	17
COMMUNICATIE, HUISSTIJL EN WEBSITE	17
BELANGENBEHARTIGING EN VERTEGENWOORDIGING.....	17
INNOVATIENETWERK; PRODUCTEN ONDER DE VLAG VAN BRAIN	17
CONFERENTIE VIRTUELE STUDIEZAAL ERFGOEDHUIS ZUID HOLLAND.....	18

Voorwoord

Het sleutelwoord van 2010 was, zowel binnen als buiten de archiefbranche, coalitievorming. BRAIN zelf is een coalitie van partners die weliswaar dezelfde belangen hebben, maar soms heel verschillend denken over de beste manier om die belangen te dienen. Daarom is BRAIN soms meer een praat- dan een doeclub. Dat kan frustrerend zijn. We willen immers zo graag tot daden komen wat betreft de uitbreiding van onze digitale dienstverlening en ons digitale aanbod, de vergroting van ons publieksbereik en de verbetering van onze beheervoorzieningen. Maar voordat we tot daden kunnen komen, moeten de neuzen dezelfde kant op staan. Dat vergt nu eenmaal veel inspanning.

Gelukkig hebben we daarin mooie resultaten geboekt dit jaar. In de Archiefcoalitie Digitale Duurzaamheid bereikten we overeenstemming met de KVAN, het LOPAI en de e-depotpioniers van ons land over de wenselijkheid van de inrichting van gemeenschappelijke beheervoorzieningen voor digitale archieven. Samen proberen we die boodschap over het voetlicht te krijgen bij het rijk en de decentrale overheden.

Ook kwamen we in BRAIN-verband overeen dat de branche zich met een gemeenschappelijke communicatiestrategie aan de buitenwereld moet presenteren. Hier zijn veel van onze leden zo van overtuigd, dat zij bereid zijn gebleken flink te investeren om die strategie te laten ontwikkelen en de eerste stappen tot uitvoering te kunnen zetten.

De coalitievorming in de landelijke politiek bracht de nodige beroering in de branche. De nieuwe regering wil erfgoed weliswaar ontzien bij de voorgenomen bezuinigingen, maar grijpt niettemin zwaar in in de rijksbijdrage aan de RHC's in de provinciehoofdsteden. Mede dankzij intensief lobby-werk van BRAIN is die ingreep nog niet definitief, maar de dreiging is zeker niet weg. En ook buiten Den Haag hangt ons zwaar weer boven het hoofd. Alle overheden hebben grote taakstellingen en ook onze leden zullen daaraan onze bijdrage moeten leveren. Er is maar één manier om de naderende bezuinigingen het hoofd te bieden zonder dat wij (en daarmee onze klanten) moeten inleveren op toegankelijkheid van bronnen, kwaliteit van dienstverlening en innovatie van producten en diensten: het versterken van de coalitie die BRAIN heet. Dan zorgen wij ervoor dat we meer een doe- dan een praatclub worden...

Jantje Steenhuis
voorzitter

1. Vereniging

Leden

De sterke groei in het ledenaantal van BRAIN is in 2010 afgevlakt. Eind 2009 telde de vereniging nog 64 leden. In de loop van 2010 kwamen daar drie nieuwe leden bij. Nieuw Land Erfgoedcentrum, het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis en Historisch Archief Westland. Geen enkele instelling zegde haar lidmaatschap van BRAIN in 2010 op.

Het totale ledental kwam daarmee eind 2010 uit op 67 instellingen. BRAIN wordt daarnaast ondersteund door 2 begunstigers; de Hogeschool van Amsterdam (afdeling Archiefschool) en het Nationaal Archief.

LEDENLIJST BRAIN		Stem- verhouding
Bijgewerkt tot en met 31 december 3010		
1	Stadsarchief Vlaardingen	3
3	Gemeentearchief Weert	1
3	Streekarchief Land van Heusden en Altena	1
4	Regionaal Historisch Centrum Limburg	4
5	Gemeentearchief Schouwen-Duiveland	1
6	Regionaal Archief Nijmegen	4
7	Gemeentearchief Hulst	1
8	Gemeentearchief Ede en Scherpenzeel	1
9	Regionaal Archief West-Brabant	1
10	Stadsarchief Breda	4
11	Regionaal Archief Leiden	4
13	Noord-Hollands Archief	4
13	Historisch Centrum Het Markiezenhof	1
14	Westfries Archief	1
15	VVD	3
16	Gelders Archief	4
17	Regionaal Archief Alkmaar	3
18	Gemeentearchief Rotterdam	4
19	Haags Gemeentearchief	4
30	Archief Eemland	3
31	Gemeentearchief Tholen	1
33	Stadsarchief Amsterdam	4
33	Erfgoed Delft e.o. Archief, Musea en Archeologie	3
34	Nederlands Muziek Instituut	1
35	Stadsarchief 's-Hertogenbosch	4
36	Provinciale Archiefinspectie Noord-Holland	1
37	Regionaal Archief Rivierenland	3
38	Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe	1
39	Euregionaal Historisch Centrum Sittard-Geleen	1
30	Streekarchivariaat Regio Achterhoek	1
31	Gemeentearchief Roosendaal	3

33	Waterlands Archief	3
33	Gemeentearchief Zaanstad	3
34	Gemeentearchief Zoetermeer	1
35	Provinciale Archiefinspectie Utrecht	1
36	Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek Deventer	1
37	Streekarchief Gemert-Bakel	1
38	Regionaal Archief Tilburg	4
39	Rabobank Nederland, afd. Bedrijfshistorie	1
40	Erfgoedcentrum DiEP	4
41	Gemeentearchief Venray	1
43	Gemeentearchief Venlo	1
43	Zeeuws Archief	4
44	Coda Archief	3
45	Gemeentearchief Waalwijk	1
46	Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid	4
47	Rijckheyt	1
48	Gemeentearchief Leidschendam-Voorburg	1
49	Regionaal Historisch Centrum Eindhoven	4
50	Streekarchief Midden-Holland	3
51	Hoogheemraadschap van Rijnland	1
53	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard	1
53	Regionaal Archief Zutphen	1
54	Gemeentearchief Roermond	1
55	Gemeentearchief Wageningen	1
56	Streekarchief Gooi en Vechtstreek	1
57	Streekarchief Epe, Hattem en Heerde	1
58	Historisch Centrum Overijssel	4
59	Gemeentearchief Rucphen	1
60	Gemeentearchief Kerkrade	1
61	Aletta, instituut voor vrouwengeschiedenis	1
63	Het Utrechts Archief	4
63	Stadsarchief Almere	1
64	Brabants Historisch Informatie Centrum	4
65	Nieuw Land Erfgoedcentrum	1
66	Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis	1
67	Historisch Archief Westland	1

BRAIN begunstigers	
Bijgewerkt tot 31 december 2010	
01	Nationaal Archief
02	Hogeschool van Amsterdam – afdeling Archiefschool

Ledenvergaderingen

Voorjaar 2010

Op **8 maart 2010** vond de ALV van BRAIN plaats in het Gemeentearchief Rotterdam. De ledenvergadering was gericht op het bespreken van lopende beleidsontwikkelingen en het activiteitenplan van BRAIN. Het bestuur had, voorafgaand aan de ALV, een aantal scenario's uitgewerkt en keuzes in activiteiten gemaakt. De plannen die de werkgroepen bij het bestuur hadden ingediend voor 2010 gingen de draagkracht van de vereniging namelijk te boven. Daarom werden in de begroting weinig tot geen structurele kostenposten opgenomen, om de vereniging flexibel te houden.

Elke werkgroep die op een minimaal activiteitenbudget werd gezet kon wel terugvallen op de ondersteuning van de bureaumedewerker. De aanwezigen stemden in met een scenario, waarin BRAIN zich in 2010 op aan een aantal speerpunten richtte en zichzelf nog een paar jaar gunde om te groeien in ledental en inkomsten. Daarnaast werd besloten om een reservering van 2500 euro te bestemmen voor lobby en deze te financieren uit de verwachte contributiegroei door ledenaanwas. De begroting 2010 wordt met deze wijzigingen goedgekeurd.

Na afloop van de ALV verzorgde de Mondriaan Stichting een presentatie over hun subsidiemogelijkheden in 2010. Aansluitend konden de aanwezigen in speeddates met medewerkers van de Mondriaan Stichting laten toetsen of hun (ideeën voor) projecten wellicht in aanmerking zouden komen voor subsidie van het fonds.

Najaar 2010

De najaarsledenvergadering vond plaats op **1 november 2010** in Breda. Deze vergadering startte met een presentatie van Martin Jochems (sectie Kwaliteitszorg) over de Servicenormen Archieven. Deze set van acht minimum normen vormt de opvolger van het handvest dienstverlening van voorheen DIVA. De Servicenormen zijn opgesteld door de sectie Kwaliteitszorg van BRAIN na consultatie van het veld.

Martin Jochems gaf ook een korte toelichting op het 'interne' Handvest, het volgende instrument dat de sectie Kwaliteitszorg gaat ontwikkelen. Dit instrument helpt instellingen om de interne organisatie en processen aan te passen zodat de Servicenormen daadwerkelijk gehaald en gehandhaafd kunnen worden. Het interne Handvest Dienstverlening vormt een opstap naar de door BRAIN nagestreefde certificering van archiefinstellingen.

De projectgroep Collectieve promotie ontwikkelde in 2010, in samenwerking met bureau Edenspiekermann, voorstellen voor een gemeenschappelijke communicatiestrategie voor de archiefbranche. Onderdeel daarvan was het 'merk' DNA: De Nederlandse Archieven. Joost Mogendorff (Edenspiekermann) presenteerde de eerste resultaten op de ledenvergadering. Edenspiekermann adviseerde de leden een identiteitsgerichte aanpak van promotie. Dat past beter bij het karakter van de branche dan een massamediale aanpak. De identiteitsgerichte campagne gaat uit van de verscheidenheid van communicatie-uitingen in de branche en van kleinschalige en goed gerichte publiciteit.

De leden besloten deze ontwikkeling door te zetten, met ondersteuning van eigen middelen van archiefinstellingen zelf.

Eric Hennekam (Archiefforum) sloot de middag af met een stoomcursus *Zichtbaar op het internet*. Hij gaf een groot aantal praktische en nuttige tips waarmee met weinig middelen de bezoekersaantallen van een website sterk te verhogen zijn. De tips van Hennekam vormden een mooie aanvulling op het verhaal over de identiteitscampagne van het communicatiebureau Edenspiekermann.

Het bestuur

De bestuurssamenstelling onderging in 2010 geen wijzigingen. Jantje Steenhuis (Gemeentearchief Rotterdam) was voorzitter, Maarten Schenk (Haags Gemeentearchief) secretaris en Daan Hertogs (Stadsarchief Breda) penningmeester. De overige bestuursleden waren Jan van der Meer (Rabobank Nederland), Ariela Netiv (Regionaal Archief Leiden), Wim Reijnders (Markiezenhof) en Lieuwe Zoodsma (Noord-Hollands Archief). Alle bestuursleden draaiden mee in een of meer projectgroepen of in een sectie.

Het bestuur vergaderde in 2010 tien keer. Bovendien kwam het bestuur in juni bij elkaar om de visie voor de nabije toekomst te operationaliseren en om de organisatie en de cultuur binnen het bestuur te bespreken en waar nodig aan te passen.

Behalve met de ontwikkelingen en activiteiten in de projectgroepen en secties hield het bestuur zich concreet met de volgende zaken bezig:

Voorstel gemeenschappelijke e-depotvoorzieningen

BRAIN, Nationaal Archief, RHC's, Gemeentearchief Rotterdam en Stadsarchief Amsterdam ontwikkelden samen een voorstel voor een gemeenschappelijke e-depotvoorziening voor –om te beginnen– het openbare archiefwezen. Eind maart 2010 leverde deze gelegenheidscoalitie onder de naam archiefcoalitie Digitale Duurzaamheid een concreet voorstel op dat werd voorgelegd aan OCW, BZK, IPO, VNG en UvW. Op de KVAN-studiedagen in juni vond de ondertekening van dit E-depot voorstel plaats, door onder meer de rijksarchivaris en de voorzitter van BRAIN.

Input voor beleidsvisie OCW

OCW startte in 2010 met de voorbereidingen van een nieuwe beleidsvisie over het archiefbeleid en de inrichting van het archiefbestel. De voorzitter van BRAIN nam deel in de klankbordgroep die OCW in dit beleidstraject bijstaat. Daarnaast nam een vertegenwoordiger van BRAIN zitting in een redactieteam ter voorbereiding van discussiebijeenkomsten voor het hele veld over deze visie. Na consultatie van de leden stuurde het bestuur de staatssecretaris begin november 2010 een uitgebreide brief met uitgangspunten, wensen en aandachtspunten voor de archiefvisie van OCW.

Verzet tegen bezuinigingen RHC's

In dezelfde periode wendde BRAIN zich nogmaals tot de staatssecretaris met een pittige brief over de in het regeerakkoord vastgelegde bezuiniging van 25 % op de rijksbijdrage aan de RHC's. Het signaal dat hierdoor de toegankelijkheid van erfgoed en de openbaarheid van overheidsinformatie ernstig door wordt geschaad, kwam ook bij de media over. Een interview hierover met BRAIN-voorzitter Jantje Steenhuis verscheen in NRC.

Het bestuur informeerde kamerleden, stakeholders (IPO, VNW, UvW, gebruikersorganisaties, Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap, Nederlandse Vereniging van Genealogen) en Erfgoed Nederland over de kwalijke gevolgen van de voorgenomen bezuinigingen op de RHC's. In het kamerdebat over de begroting van OCW zijn daarop de nodige kritische kanttekeningen geplaatst bij deze maatregel, die haaks staat

op het algemene voornemen van het kabinet om erfgoed te ontzien bij de bezuinigingen die zij gaat doorvoeren. De beslissing over de korting op de rijksbijdrage aan de RHC's is vervolgens tot nader order opgeschort.

Bureau

Vereniging en bestuur worden ondersteund door bureamedewerker Rens Frommé en beleidsmatig door Margreet Windhorst (Raamwerk advies en tekst). In 2010 werd Rens Frommé voor 32 uur per week ingehuurd en Margreet Windhorst voor 16 uur per maand.

Sectie en projectgroepen

BRAIN kende in 2010 vier projectgroepen en een sectie. Als vast onderdeel van de organisatie is de sectie Kwaliteitszorg ook een vaste post op de begroting. De projectgroepen zijn bezig met klussen die vooralsnog een tijdelijk karakter dragen. Van de activiteiten van de sectie en de projectgroepen wordt verslag gedaan in de volgende hoofdstukken.

2. Sectie Kwaliteitszorg

Samenstelling

Martin Jochems (GA Apeldoorn), Joss Hopstaken (GA Roosendaal), Annette de Lange (GA Gemert-Bakel), Liesbeth Beelen (Nationaal Archief), Mieke Schaap (GA Zaanstad), Daan Hertogs (Stadsarchief Breda) en Johan van Langen (Nationaal Archief)

Helaas moesten Joost Salverda en zijn vervanger Peter Wouters, beiden van het Gelders Archief, hun deelname beëindigen i.v.m. de nieuwbouw en verhuizing van het Gelders Archief. De sectie probeert zo spoedig mogelijk een nieuwe deelnemer te werven. De sectie heeft vier keer vergaderd waarbij het jaarprogramma telkens leidraad is geweest. Voor de uitvoering van het programma is de begroting 2010 van de SKZ als deelbegroting van BRAIN het financiële kader geweest. Bij de uitvoering van activiteiten maakte de sectie gebruik van externe professionele ondersteuning, maar ook en vooral van deskundigheid en inzet uit de branche.

Servicenormen Archieven

Het Handvest Dienstverlening, waarvan de laatste versie dateerde uit 2006, was door alle aanvullingen een omvangrijk document geworden. Normen die relevant zijn voor de klant en normen die vooral voor de archiefinstelling zelf van belang zijn, liepen door elkaar. De Sectie heeft daarom in 2009 een nieuw concept opgesteld, mede op basis van input uit een landelijk focusgroeponderzoek. In dit nieuwe document staan alleen de voor de klant relevante normen. Het ambitieniveau is met opzet niet al te hoog gesteld: het is van belang dat de normen haalbaar zijn voor de branche als geheel. Ook in de naamgeving komt nu duidelijk tot uiting dat het hier gaat om een klantgerichte normering. Het bestuur van BRAIN heeft de Servicenormen Archieven vastgesteld. Vervolgens is het in de ALV van 1 november 2010 gepresenteerd. In 2011 wordt gewerkt aan de promotie en implementatie van de normen in de branche.

Intern Handvest

Nu de Servicenormen Archieven gereed zijn, werkt de sectie aan een normenkader waarmee archiefinstellingen de servicenormen kunnen realiseren. Voor de ontwikkeling van dit document, onder de werknaam Intern Handvest, heeft een voorbereidingsgroep de normen uit het DIVA-handvest geanalyseerd en andere mogelijk bruikbare en relevante normen en ontwikkelingen geïnventariseerd. Het resultaat is een raamwerk voor het Interne Handvest, dat in 2011 verder ingevuld zal worden. Het Interne Handvest zal uiteindelijk kunnen dienen als toetsingskader voor de door BRAIN nagestreefde certificering van archiefinstellingen.

Kwaliteitsmonitor 2011

In de ALV van BRAIN van november 2008 is besloten tweejaarlijks de Kwaliteitsmonitor uit te voeren. Dat betekent dat er in 2011 weer een monitor gehouden wordt. De sectie heeft in voorbereiding daarop in 2010 een start gemaakt met het actualiseren van de vragenlijst n.a.v. de resultaten van 2009 en de ontwikkelingen in de branche.

De nieuwe vragenlijst volgt zoveel mogelijk de opzet van de versie uit 2009 om te zorgen voor vergelijkbaarheid van de gegevens. Op een aantal punten is de vragenlijst aangepast.

Benchmark 2010

De werkgroep Benchmark heeft in 2009 onderzoek gedaan naar benchmarkmogelijkheden voor archiefinstellingen. Vanwege de kosten die gemoeid zijn met het (verder) ontwikkelen en onderhouden van (bestaande) systemen voor het verzamelen en beheren van gegevens van archiefinstellingen is er een pilot uitgevoerd met gegevens van de Kwaliteitsmonitor 2009. Drie archiefinstellingen (GA Vlaardingen, GA Zaanstad, en CODA) hebben hun prestaties met betrekking tot hun websites vergeleken. Op basis van de gegevens die de Kwaliteitsmonitor 2009 daarover opleverde, zijn benchmarkgesprekken gehouden. Die leverden een inventarisatie op van de onderlinge verschillen en inzicht in de *best practises* binnen de deelnemende instellingen. Op basis daarvan hebben de instellingen concrete verbetermaatregelen kunnen doorvoeren.

Studiedagen

Voor ontwikkeling, toepassing en onderhoud van kwaliteitsinstrumenten t.b.v. een optimale kwaliteitszorg is draagvlak nodig van het archiefveld. De werkgroep wil dit bereiken door archiefinstellingen zoveel mogelijk te betrekken bij de ontwikkeling hiervan. Daartoe organiseert de sectie twee maal per jaar een leer- en/of werkbijeenkomst.

Op 6 september 2010 vond in 's-Hertogenbosch de werkconferentie *Slim realiseren van klantenwensen* plaats. Aan de werkconferentie namen 29 instellingen deel. Centraal stond de vraag aan welke eisen de organisatie van archiefinstellingen moet voldoen om goede dienstverlening te realiseren. Hoe kunnen we als archiefinstellingen onze processen zodanig organiseren dat we met minder middelen de klanttevredenheid op peil houden of mogelijk zelfs nog verbeteren? De conferentie vormde de opmaat naar de lancering van de *Servicenormen Archieven*.

Het programma opende met een presentatie over hoe slim om te gaan met de taakstellingen, waar ook archiefinstellingen mee zullen worden geconfronteerd. Daarna volgde een presentatie over de invoering van een kwaliteitshandvest door de bibliotheek Haarlem en een presentatie over een proefproject benchmarking dat drie BRAIN-leden net hadden afgerond. 's-Middags konden de deelnemers in twee workshops verder ingaan op thema's die in de ochtend aan de orde waren gekomen. Workshop 1 stond in het teken van eisen die aan (nieuwe) dienstverleningsproducten worden gesteld. Workshop 2 bracht in kaart voor welke organisatorische uitdagingen instellingen komen te staan en wat het voor de interne organisatie van archieven betekent om klantwensen te realiseren.

De sectie kwaliteitszorg van BRAIN heeft de uitkomsten meegenomen in de ontwikkeling van zowel het externe klantenhandvest, als het interne handvest dienstverlening.

De tweede studiedag werd gehouden op 14 december in het Nationaal Archief/KB. Een mooi aantal van 38 deelnemers ging daar aan de slag met het thema *Praktijkgerichte dienstverlening*. In een *Open Space*-aanpak werkten de deelnemers aan een blauwdruk voor het interne handvest, dat is gekoppeld aan de Servicenormen. Daarbij stond de vraag centraal hoe kwaliteitsinstrumenten en -diensten de eigen bedrijfsvoering beter kunnen ondersteunen. De acht servicenormen werden verdeeld over vijf aspecten van de organisatie; Leiderschap, Medewerkers, Strategie en planning, Partnerschap en Middelen, en Processen. Voor ieder van deze aspecten gingen deelnemers met elkaar in discussie over wat de organisatie nodig heeft

om de servicenormen te halen. De resultaten zullen worden gebruikt in de uitwerking van het interne handvest volgend jaar.

In de presentaties in de ochtend werd de visie van BRAIN op certificering toegelicht. De komende jaren zal de overheid meer gaan sturen op certificering. Zo stelt de overheid dat overheidsorganisaties met burgercontacten vanaf 2011 een kwaliteitshandvest (ofwel servicenormen) moeten hanteren. BRAIN heeft de eerste stap al gezet: de Servicenormen zijn vastgesteld. Nu is het zaak tools te ontwikkelen die helpen bij het realiseren van de normen. In de koffie en lunchpauzes hadden bezoekers de mogelijkheid om twee demonstraties te volgen van recent ontwikkelde diensten. Hildo van Engen (Streekarchief Land van Heusden Altena) gaf een demonstratie van Mijadres.org, een publieksvriendelijk systeem voor het beschikbaarstellen van bouwdoosiers. Hij lichtte in zijn presentatie kort toe wat de meerwaarde was van samenwerking met verschillende partners (in Nederland waren dat GAR, Archief Eemland en Land van Heusden Altena). Walther Hasselo (Regionaal Archief Leiden) lichtte in zijn presentatie de ontwikkeling van de digitale studiezaal toe, als onderdeel van de totaal vernieuwde website van het Regionaal Archief Leiden. Andere archieven werden uitgenodigd gebruik te maken van deze projecten en te profiteren van elkaars expertise.

De inhoud van de eerste twee workshops in het middagprogramma waren gericht op methodes om klantenwensen in kaart te brengen. In deze workshops werden de voor- en nadelen besproken van twee methoden om klanten aan het woord te laten over de dienstverlening van archieven. De aanwezigen waren positief over de mogelijkheid om klantenwensen in de toekomst te onderzoeken middels een webpanel, met name door de flexibiliteit van het instrument. De sectie Kwaliteitszorg van BRAIN zal in 2011 onderzoeken hoe haar kwaliteitsonderzoek in de toekomst vorm kan krijgen.

In workshop drie stonden competenties van medewerkers centraal, aan de hand van resultaten van een benchmark van het Waterlands Archief. Deze laatste workshop was direct gerelateerd aan de uitwerking van het interne handvest in het ochtendprogramma en dan met name het aspect Medewerkers. De belangrijkste conclusie van de workshop over competenties was dat de verandering in competenties misschien wel niet zozeer de specifieke vakkennis betreffen (archivistiek) maar juist andere disciplines zoals de juridische (auteursrecht, publicatierecht, openbaarheid, privacybescherming) en meer algemene competenties als samenwerken, innovatief vermogen en kennisdelen.

3. DIV+A

Samenstelling

Ariela Netiv (Regionaal Archief Leiden), Cees Tromp (Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek Deventer), Irmgard Broos (Provinciale Archiefinspectie Utrecht), Yvonne Welings (Regionaal Archief Tilburg).

Integratie WGA en vorming sectie Inspectie

De projectgroep DIV+ A heeft in 2010 veel van de inhoudelijke voornemens moeten laten rusten. Eerst was het zaak om de (gemeentelijke) archiefinspecteurs, die immers de brug tussen DIV en archieven vormen, op een goede manier aan BRAIN te verbinden.

Inspectie is de verbindende schakel tussen de DIV en het archiefwezen. Daarom streefden zowel bestuur als projectgroep ernaar de archiefinspectie beter te betrekken bij haar activiteiten. De projectgroep heeft daartoe gesprekken gevoerd met het LOPAI en WGA. Eind 2010 bereikten het Werkverband Gemeentelijke Archiefinspecteurs en BRAIN bestuurlijke overeenstemming over de opname van WGA in BRAIN. WGA zal in 2011 opgaan in de Sectie Inspectie, die dan de projectgroep DIV+A zal vervangen.

Een belangrijke functie van de sectie Inspectie zal kennisdeling en –uitwisseling zijn. Daartoe zal de sectie, net als voorheen bij de WGA een goede gewoonte was, tweemaal per jaar thema-bijeenkomsten organiseren voor alle inspecteurs, dus nadrukkelijk ook inspecteurs van andere overheidslagen.

De aansluiting van WGA bij BRAIN krijgt formeel haar beslag als de leden van BRAIN tijdens de voorjaarsledenvergadering van 2011 instemmen.

Doorstart Digidiva

De projectgroep DIV+A heeft al vanaf de oprichting van BRAIN de wens om de kennissite Digidiva, ooit opgezet door de koepelorganisatie DIVA in samenwerking met het veld, te vernieuwen en voort te zetten. Tot op heden is dat helaas niet gelukt. Het bureau van BRAIN analyseerde in 2010 op verzoek van het bestuur waarom de doorstart van deze site niet goed van de grond komt. Conclusies luiden:

- De reikwijdte van de nieuw te ontwikkelen site is breed en daardoor onhelder. Dit geldt zowel voor de inhoud (Informatiemanagement, ICT, DIV/RM, Archieven) als voor de doelstelling (zowel kennisbank als community).
- de beoogde samenwerking/het samengaan met SOD-online en BREED wordt door geen van de betrokken partijen met volle overtuiging nagestreefd. Elke organisatie heeft met zijn eigen site een eigen doel voor ogen en is bang dat dat doel niet genoeg gediend is met of uit de verf komt in een gezamenlijk initiatief.
- het is onduidelijk welke partij (BRAIN, SOD of BREED) eindverantwoordelijk is voor en sturing geeft aan de (technische) doorontwikkeling van de website.
- BRAIN heeft onvoldoende middelen voor de benodigde incidentele investering om de site om te bouwen en voor de structurele kosten om de site verder te ontwikkelen en te beheren.
- de bemensing van de redactie is een knelpunt. Het blijkt moeilijk om gemotiveerde redactieleden te vinden en deze vrijwilligers vervolgens daadwerkelijk inhoud te laten aanleveren. Bovendien brengen leden van projectgroep en redactie ieder hun eigen belangen in het project in.

-organisatorisch moeten de projectgroep DIV+A (straks de setie Inspectie) en de redactie van de kennissite/community uit elkaar getrokken worden.

Het bestuur van BRAIN heeft daarop besloten de doorstart van Digidiva af te laten hangen van de bereidheid van SOD en/of BREED om daarin te participeren. BRAIN kan en wil deze voorziening niet alleen in de lucht krijgen en houden. De nieuwe sectie Inspectie is gevraagd te onderzoeken of de bereidheid bij de andere partijen echt aanwezig is. Als dat zo is, volgt in 2011 een samenwerkingsovereenkomst en een plan van aanpak.

4. Lobby & Public Affairs

Samenstelling

Wim Reijnders (Historisch Centrum Het Markiezenhof), Roelof Koops (Zeeuws Archief), Lucas Osterholt (VVD).

De projectgroep heeft afscheid moeten nemen van Roelof Koops, die met pensioen is gegaan. Naar vervanging van Roelof wordt nog gezocht.

Schaalvergroting openbaar bestuur

De groep had het voornemen om in de aanloop naar het nieuwe kabinet een stuk op te leveren over hoe we als archiefbranche een bijdrage kunnen leveren aan de efficiency van het openbaar bestuur. BRAIN zou daarmee moeten anticiperen op de op stapel schaalvergroting van gemeentes, de mogelijke opheffing van de waterschappen en de verwachte herindeling van de provincies. Dit stuk is vertraagd doordat er voorrang is gegeven aan de brief met input voor de archiefvisie van OCW. In die brief heeft BRAIN wel uitspraken gedaan over schaalvergroting in het openbaar bestuur in relatie tot de archiefwettelijke taken. Nadere uitwerking van die uitspraken is opgeschort tot 2011 (voorjaarsledenvergadering).

Omggaan met de naderende bezuinigingen

Op dinsdag 16 november organiseerde de projectgroep Lobby een workshop in Bergen op Zoom over hoe wij in de branche om kunnen en moeten gaan met (komende) bezuinigingen. Archiefinstellingen krijgen de komende jaren onherroepelijk te maken met bezuinigingen. Zij kunnen die op verschillende manieren het hoofd bieden. Door een gedragen toekomstvisie te ontwikkelen met een financiële vertaling en/of door strategische samenwerkingen aan te gaan met DIV en ICT, kunnen archieven hun (onderhandelings)positie versterken

De workshop was speciaal bedoeld voor diensthoofden van archiefsinstellingen en bood gelegenheid om ervaringen uit te wisselen en inspiratie op te doen om tot een eigen strategie te komen. In de workshop lichtten twee directeuren (Markiezenhof en Nood-Hollands Archief) dit proces vanuit hun persoonlijke ervaring toe. Twaalf BRAIN-leden namen aan deze workshop deel.

5. Collectieve promotie

Samenstelling

Rolf Hage (Stadsarchief 's-Hertogenbosch), Jan van der Meer (Rabobank Nederland), Lieuwe Zoodsma (Noord-Hollands Archief), Peer Boselie (GA Sittard-Geleen), Ella Kok-Majewska (RA Rivierenland), Birgit Broer/ Martine Bartels (Nationaal Archief). Anne Houk de Jong (Utrechts Archief)

Strategieontwikkeling

In 2010 heeft de projectgroep Collectieve promotie zich ingespannen om samen met het communicatiebureau Edenspiekermann te komen tot een collectieve communicatiestrategie voor de archiefinstellingen in Nederland. Onderdeel daarvan is een gemeenschappelijke merknaam met bijbehorende communicatiemiddelen en een gemeenschappelijke webportal die toegang geeft tot de websites van de aangesloten archiefinstellingen en die het publiek wegwijs maakt en verder helpt.

Subsidieaanvraag

Voor de financiering van dit plan diende de projectgroep een subsidieaanvraag in bij Mondriaan Stichting in het kader van programmering voor ondersteuning van *Identiteitscampagne en communicatiestrategie archiefsector*. De aanvraag werd echter afgewezen. De projectgroep voerde daarnaast gesprekken met subsidieverstrekker AgentschapNL voor een aanvraag in het kader van de regeling Innovatieve Cultuuruitingen, waarin ook een conceptaanvraag werd besproken. Helaas werd deze subsidieregeling per 1 januari 2011 stopgezet.

Start dankzij eigen bijdrage leden

Met een bescheiden budget uit de eigen middelen van BRAIN heeft Edenspiekermann toch een begin kunnen maken met de uitwerking van de strategie en de merknaam DNA (De Nederlandse Archieven). De resultaten hiervan zijn op de ledenvergadering van 1 november 2010 gepresenteerd. De leden besloten daarop deze ontwikkeling door te zetten, met extra ondersteuning vanuit de eigen middelen van de leden zelf. Tweeëntwintig leden hebben uiteindelijk samen een bedrag van € 33.100,- geïnvesteerd voor doorontwikkeling van de communicatiestrategie en het merk in 2011.

Landelijke Archievendag

Het Nationaal Historisch Museum (NHM) heeft in 2010 de Landelijke Archievendag georganiseerd, als onderdeel van de Week van de Geschiedenis op zaterdag 16 oktober. Omdat de Landelijke Archievendag een activiteit van Anno was, heeft het NHM er in 2010 nog voor gekozen het door te laten gaan. In 2011 wordt de situatie echter anders; Het NHM geeft dan een andere invulling aan de week van de geschiedenis: het wordt een MAAND van de geschiedenis. Archiefinstellingen kunnen de activiteiten die ze in het kader van de MAAND organiseren, kenbaar blijven maken via de site en het programmaboekje van het NHM, maar het NHM organiseert dan geen aparte Landelijke Archievendag meer. BRAIN overweegt de organisatie over te nemen en overlegt met het Nationaal Historisch Museum over een geheel nieuwe invulling van de Landelijke Archievendag in 2012. Dit betekent dat er in 2011 geen landelijk gecoördineerde archievendag plaats zal vinden.

6. Opleiding, arbeidsmarkt en mobiliteit

Samenstelling

Daan Hertogs (Stadsarchief Breda), Maarten Schenk (Haags Gemeentearchief), Bas van der Wulp (Erfgoed Delft e.o.), Chaja Beck (Nederlands Muziek Instituut)

Op het werkterrein van deze projectgroep heeft BRAIN wel het nodige gedaan, maar de projectgroep zelf ontplooide weinig activiteiten. Versterking van de groep is wenselijk.

Vervolg arbeidsmarktonderzoek

BRAIN zou in 2010 met inzet van de bureaucapaciteit verder onderzoek uitvoeren naar de staat van onze arbeidsmarkt. Dit onderzoek, naar de instroom vanuit de opleidingen, is vanwege capaciteitsgebrek bij het bureau doorgeschoven naar 2011.

Masterclass e-depot

BRAIN stimuleert onder haar beroepsgroep het levenslang leren. Peter Horsman verzorgde in 2010 onder de vlag van BRAIN tijdens de DEN-conferentie Lang Leve Leren een Teaser Masterclass aansluiting E-depot. De workshop was bedoeld om kennis te maken met de wereld van de duurzame digitale toegankelijkheid. De Archief Coalitie Digitale Duurzaamheid (ACDD) heeft in 2010 het initiatief genomen om te komen tot een landelijke voorziening, waaraan in beginsel elke archiefinstelling kan deelnemen. Het vertrekpunt van de workshop aansluiting E-depot was dat het landelijk e-depot gerealiseerd is. Deelnemers verkenden wat een dienst zou moeten doen om op succesvolle wijze een digitaal archief op te nemen, te bewerken, beheren en beschikbaar te stellen. Deelnemers aan de workshop waren even nieuwsgierig als kritisch. De workshop vormde een opmaat voor een masterclass die in 2011 georganiseerd gaat worden om gezamenlijk oplossingen te ontwikkelen.

Meedenken over certificering archivarissen

De deskundigheid van onze mensen is ons belang, maar eerst en vooral een zaak van de beroepsbeoefenaren zelf, verenigd in de KVAN. BRAIN steunt het streven van de KVAN om te komen tot certificering van archivarissen en recordmanagers, maar heeft nog wel wensen over de inhoudelijke en bestuurlijke vormgeving daarvan. In 2010 is dat steeds onderwerp van gesprek geweest tussen beide besturen. BRAIN werkte mee aan proefcertificering om de werking van het systeem verder te testen. In 2010 speelde de projectgroep een rol in de communicatie tussen KVAN en BRAIN over dit onderwerp en voorzag het bestuur van inhoudelijk input hierover.

7. Overige activiteiten

Communicatie, huisstijl en website

De vereniging verzorgde haar externe communicatie door publicaties op de website en door korte berichten op relevante nieuwsfora, waaronder Archiefforum, Archief 2.0 en BREED en in het Archievenblad. Daarnaast verspreidde BRAIN zelf een twee digitale nieuwsbrieven (januari, juli).

Een belangrijk communicatiemiddel voor BRAIN in 2010 was het activiteitenplan 2010 Veel met weinig. Deze werd in een oplage van 300 stuks gedrukt en verspreid onder archiefinstellingen, bezoekers van BRAIN studiedagen en op de KVAN dagen.

Het afgelopen jaar borduurde BRAIN voort op de huistijl en website, ontwikkeld in 2008. Het bureau van BRAIN gebruikte de frisse kleuren in combinatie met het bruin uit het logo voor een eigen ontwerp van posters en flyers.

De website is in het najaar van 2010 geactualiseerd en waar nodig herzien. Sinds de lancering van de website in 2008, was weinig aan onderhoud van de website gedaan. Een aantal ontwikkelingen binnen de vereniging maakten een update van de website in 2010 gewenst. Op basis van doelen van de site en doelgroepanalyse is de informatie op de website gedeeltelijk opnieuw ingedeeld. De sitemap en navigatie zijn aangepast, en de webteksten zijn geactualiseerd en/of (op)nieuw geschreven. De activiteiten en producten van (projectgroepen van) BRAIN zijn zichtbaarder gemaakt op de website onder nieuwe hoofdnavigatie Activiteiten en Producten.

Belangenbehartiging en vertegenwoordiging

Vertegenwoordigers van BRAIN hadden *qualitate qua* zitting in de volgende gremia:

- adviescommissie Archiefschool;
- archieffcommissie VNG;
- juridische commissie van FOBID
- bestuur STAP. Het bestuur van BRAIN is gevraagd zitting te nemen in het bestuur van de Stichting Archief Programmatuur (STAP). In de loop van 2010 is door het Nationaal Archief een audit ingezet om de financiële zaken van STAP duidelijk in beeld te krijgen. STAP heeft in 2010 een visie opgesteld op zijn toekomst als Shared service organisatie. BRAIN heeft besloten zich in 2011 onder voorwaarden achter de doorstart van STAP te scharen.

Innovatienetwerk; producten onder de vlag van BRAIN

Verschillende leden van BRAIN stellen innovatieve producten en tools beschikbaar aan de branche, om op die manier te zorgen dat de branche als geheel zich goed blijft ontwikkelen en het rendement van innovatie-investeringen optimaal is. In 2010 werden op die manier de volgende producten aangeboden:

- digitale studiezaal Regionaal Archief Leiden; ontwikkelde software is beschikbaar tegen implementatiekosten; Hiertoe organiseert het Regionaal Archief Leiden, i.s.m. BRAIN in 2011 een Speel- en deelsessie

- generieke hulpmiddelen voor de digitale studiezaal van Stadsarchief Breda;
- tools voor *scanning on demand* van Haags Gemeentearchief;
- Mijnadres.org., digitale toegang op bouwdoosjes met hulpmiddelen voor huizenonderzoek, van Archief Eemland, Felix Archief te Antwerpen, Streekarchief Land van Heusden en Altena, Stadsarchief Mechelen en Gemeentearchief Rotterdam

Conferentie Virtuele Studiezaal Erfgoedhuis Zuid Holland

Op 8 november 2010 organiseerde het Erfgoedhuis Zuid-Holland een speciale dag over de virtuele studiezaal, speciaal voor musea, archieven en erfgoedinstellingen in Zuid-Holland. BRAIN werkte mee aan de inhoudelijke voorbereidingen van deze dag. Doel van het programma was informatieoverdracht en uitwisseling over de interne en externe aspecten van een virtuele studiezaal voor medewerkers van de Zuid-Hollandse archieven. Via BRAIN zijn sprekers benaderd en is een breed netwerk van (archieff)instellingen uitgenodigd. De uitkomsten van de studiedag van Erfgoedhuis Zuid Holland zijn gebruikt als input voor de BRAIN studiedag *Praktijkgerichte dienstverlening*, op 13 december in Den Haag.